

จิตรักรายาก

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “การห่างครูบาอาจารย์ มีผลต่อการปฏิบัติจริงๆ”

กราบเท้าครูบาอาจารย์ที่เคารพอย่างยิ่ง ช่วงหลังหนูปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ ละเลยไปบ้าง และก็ผลที่ออกมาคือทำความสงบได้ยาก ทำให้ถอยหลังลงคลอง มาสำนึกได้ว่าเสื่อมลงมากก็ตอนเกิดปัญหาที่ทำงานที่เป็นปัญหาระดับกลาง แต่ทำไมทุกข์เกินเหตุ

พอมາทำความสงบจึงชัดเจนว่า ธรรมเราอ่อนแอ กิเลสนำหน้านั้นเอง จะคลายทุกข์ได้ต้องมาทำความสงบทุกครั้ง แล้วก็ดีขึ้นเพราะมีธรรมมาสอน แต่พอห่างจากการทำความสงบ เรื่องที่ทุกข์ก็ผุดขึ้นอีก จึงสำนึกผิดที่ห่างการปฏิบัติ ไม่อย่างนั้นคงไม่แพ้ขนาดนี้ ตอนนี้นำมาทำ มันดีขึ้น แต่ก็ป่วยเสียแล้ว ลูกก็คงต้องเยียวยาตัวเองต่อไป และขอกำลังใจครูบาอาจารย์ด้วยนะคะ ที่พึ่งที่ดีของลูกที่สุด

ตอบ : นี่พูดถึงว่าเขาปฏิบัติ แล้วพอตอนนี้จิตมันเริ่มถอย พอจิตเริ่มถอย เห็นทุกข์ เพราะก่อนหน้านั้นมา เขาจะมาหาบ่อย มาหาบ่อยแล้วมาถามเรื่องภาวนา เพราะมันเจริญก้าวหน้า เจริญก้าวหน้าจนแบบว่าเขาก็ระหิ่มยี่มย่องนะ เหมือนมรรคผลจะหิ่บเอาได้ เขาระหิ่มยี่มย่องมากกว่าเขาทำได้ เขาจะหิ่บเอามรรคผลได้

แล้วเราก็พยายามจะบอกเขา บอกเขาว่าต้องทำความสงบ เขาจะไปมาน้อยขนาดไหนต้องกลับมาที่ทำความสงบเพื่อจะเดินไปข้างหน้า

เขาระหิ่มยี่มย่องมาก แล้วเขาคิดว่าเขามั่นคงใจ แต่วันนี้สารภาพมาเองเลย วันนี้สารภาพมาเลย สารภาพมาเพราะอะไร เพราะมันทุกข์ ถ้าคนไม่ทุกข์ แบบว่าความทุกข์ สวรรค์ในอก นรกในใจ

เวลามันมีความสุขนะ มันมีสวรรค์นอก มันเหมือนขึ้นสวรรค์ทั้งเป็นเลย แล้วเวลามันตกนรก เวลาตกนรก ถ้าตกนรกมันทุกข์ยากมาก แล้วมันตกนรกแล้ว นรกในใจ ใครจะรู้อะไรกับเราละ นรกในใจ เรายังไม่รู้เอง เห็นไหม ปัจจัยที่ตั้ง ของมันตัวเอง สวรรค์นอก นรกในใจ

ที่นี้สวรรค์นอก นรกในใจ เพราะเรายังมีชีวิตนะ เพราะเรายังมีชีวิตอยู่ เราแก้ไขได้ ถ้าเรามีความสุขเหมือนเราขึ้นสวรรค์ ถ้าเรามีความทุกข์ เราเหมือนตกนรก ใช้นี้ สวรรค์นอก นรกในใจ

แต่เวลาคนตาย เวลาหมดอายุขัยเป็นอะไรตายไป นั่นนะนรกสวรรค์ในวิภวภูติ นรกสวรรค์ในวิภวภูติคือว่ามันเสวยภพในโอปปาติกะ ไปเกิดบนสวรรค์ เกิดในโอปปาติกะ เกิดในนรกอเวจี เห็นไหม กำเนิด ๔ กำเนิดในครรรค์ ในไข่ ในน้ำครำ ในโอปปาติกะ

เรากำเนิดในไข่ เกิดในไข่ เกิดในไข่ด้วย เกิดในครรรค์ด้วย แล้วเวลาสัตว์มันเกิดในน้ำครำ พวกสัตว์ แล้วเกิดโอปปาติกะ พวกโอปปาติกะ นั่นนะสวรรค์แท้ๆ นรกแท้ๆ แต่เวลาเรายังมีชีวิตอยู่ นี่มนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัติมันมีประโยชน์ ประโยชน์ตรงนี้

ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะคอยบอก สวรรค์นอก นรกในใจ มันเทียบเคียงได้เลย แล้วมันเทียบเคียงได้เลยเพราะมันเป็นข้อมูล ความลับไม่มีในโลก เราเป็นคนทำ ถ้า นรกในใจ เวลาตายตอนนั้นมันก็ลงนรกแน่ๆ แล้วถ้ามันสวรรค์ในใจ เวลามันไป มันไปสวรรค์แน่ๆ

แล้วเวลาไปสวรรค์ คนเราทำมันก็มีบาปมีบุญทำมาร่วมกัน เวลาเราเสวยอารมณ์ใด เสวยภพใด ภพในปัจจุบัน เวลาตายไปมันก็ได้ภพในวิภวภูติอย่างนั้น แต่เวลาภพในวิภวภูติอย่างนั้น สิ่งที่เราทำบาปไว้มันก็อยู่ในนั้นนะ มันอยู่ในนั้น เวลาหมดโอกาส นั้นมันก็เวียนลงมา นี่ผลของวิภวภูติ เวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูติ

แต่ในการปฏิบัติ เราทุกข์ยากขนาดนี้ การทุกข์ยากขนาดนี้ นี่พูดถึงว่าถ้าเห็นทุกข์ยากขนาดนี้ เราจะย้อนกลับไปน้ำใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น น้ำใจหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น น้ำใจของครูบาอาจารย์เราท่านวางข้อวัตรไว้

เราไปมองไง วัดนั้นเคร่ง วัดนั้นมีกฎกติกา วัดนั้นทำให้ผู้จู้จุกจิก วัดนั้นไม่มีประโยชน์ นี่ไง สิ่งนั้นเขาป้องกันตรงนี่ไง สิ่งที่ว่าเขาเคร่งครัด เขาดูแล เขาก็ป้องกันเวลาจิตมันจะเสื่อมนี้ไง คุณน้ำใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นสิ เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเคยล้มลุกคลุกคลานมาก่อน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นางพิมพามาเป็นมเหสี เจ้าชายสิทธัตถะมีสามภรรยาหุลเป็นบุตรนี่คืออะไรละ นี่มันก็มาจากปุถุชนทั้งนั้นนะ

แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาจากไหนละ ท่านก็มาจากชาวอุบลฯ ท่านก็มาจากปุถุชน ท่านมาแบบเรานี่แหละ ท่านไม่ใช่เป็นพระอรหันต์มาจากที่ไหน ท่านไม่ได้เป็นพระอรหันต์มาตั้งแต่เกิด ไม่มีคนไหนเป็นพระอรหันต์มาตั้งแต่เกิดเลย ทุกคนเกิดมาก็เป็นปุถุชนเหมือนเรานี่แหละ ถ้าเป็นปุถุชนเหมือนเรา มันก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ ต้องปฏิบัติเหมือนเรานี่แหละ

นี่เวลาปฏิบัติเหมือนเรา ท่านมีบารมี คำว่า “ท่านมีบารมี” หมายความว่า เวลาทุกข์เวลายากขึ้นมา ท่านก็พยายามจะชวนชวายเป็นทางออก มีครูบาอาจารย์ที่ไหน มีคนชี้แนะที่ไหน ท่านก็พยายามชวนชวาไปหาอาจารย์ของท่านเพื่อจะหาทางออก แต่อาจารย์ของท่านก็ไม่มีวุฒิภาวะจะสอนได้ นี่สำคัญมาก

ถ้าสอนมา คุณสิ เวลาหลวงตาท่านบอก จิตของท่านดีอนัก คำว่า “ดีอนัก” คือท่านมีเหตุผล ท่านเรียนมา ท่านมีอำนาจวาสนามา ถ้าใครที่มาพูดไม่มีเหตุมีผล แล้วมันจะเป็นอาจารย์เรา มันจะยอมลงได้อย่างไร อย่างพวกเราเนี่ยะ มีคนที่ไม่รู้แล้วมาบอกกล่าวเรา ชี้แนะเราไปถูลู่ถูกัง เรายอมฟังเขาไหม เราไม่ฟังเขาหรอก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาหลวงปู่มั่นท่านเสีย ท่านไปนั่งอยู่ปลายเท้านะ ร้องไห้ นะ เวลาหลวงตาท่านเป็นคนที่ยิ่งอาจมาก ท่านเป็นสุภาพบุรุษ ท่านเป็นคนที่องอาจกล้าหาญมาก เวลาต่อหน้าใครก็ไม่กล้าทำไง

เวลาหลวงปู่มั่นท่านเสีย นั่งล้อมวงกันเต็มเลย ก็อยู่นั้นนะ เวลาเขาทำธุระเสร็จแล้วเขาหลบไป ท่านองค์เดียวไปนั่งอยู่ปลายเท้าหลวงปู่มั่น แล้วไปนั่งร้องไห้ที่นั่นนะ

ร้องไห้เพราะอะไรละ ร้องไห้เพราะอะไร เหมือนเรา เภษนะ ถ้าเราทำอะไรผิดพลาดแล้วมีใครมาชักนำให้เราไปทางที่ถูกต้อง เราเห็นบุญคุณเขาใหม่

แล้วหลวงปู่มั่นท่านเป็นอาจารย์ใช่ไหม แล้วคุณสิ ท่านบอกว่าท่านจิตเสื่อม มาอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นก็สอนนะ จิตนี้เหมือนเด็กน้อย เด็กน้อยต้องมีพ่อแม่เลี้ยงดูมัน เด็กน้อยมันต้องการอาหาร เด็กน้อยมันก็เที่ยวเล่นไปประสาเด็กน้อยไป เราไม่ต้องไปห่วงมัน เราเตรียมอาหารไว้ เดี่ยวเด็กน้อยมันหิวกระหาย มันต้องกลับมา แล้วให้กำหนดระลึกพุทโธๆ ไว้ พุทโธคืออาหารของใจ ท่านกำหนดพุทโธๆ ไว้ แล้วมันก็กลับมาจริงๆ

จากจิตเสื่อมนะ จากจิตที่มันจิตเสื่อม พอจิตเสื่อม พอมันดีขึ้นมา ท่านก็ภาวนาขึ้นมา มีปัญหาที่ขึ้นไปหาหลวงปู่มั่นตลอด สุดท้ายแล้วเวลาท่านว่าท่านอยากได้อีกเวลาพิจารณาไปแล้วกายกับใจมันแยกออกจากกันโดยสัญจะโดยข้อเท็จจริงเลย มันมีความสุขมาก มีความสุขมากก็ไปรายงานท่าน แล้วพอปฏิบัติแล้วมันไม่ได้ความสุขอย่างนั้นก็ขึ้นไปหาท่านอีก บอกอยากได้อีกอย่างนั้นอีก

“มันจะบ้าหรือ มันก็หนเดียวเท่านั้นนะ เวลามันขาดก็ขาดหนเดียว มันจะมาขาดซ้ำสองซ้ำสาม คนมันตาย ตายครั้งเดียว ตายสองหนสามหนไม่มีหรอก”

ติดอยู่ ๕ ปี คำว่า “ติดอยู่ ๕ ปี” คำว่า “ติดแล้ว” คิดดูสิ คำพูดของท่านเอง เพราะความเคารพบูชา เคารพบูชาหลวงปู่มั่นมาก ทีนี้เคารพบูชามาก ท่านพูดสิ่งใดมันก็ต้องเป็นจริงหมดไป

พอท่านพูดแล้ว ความเป็นจริงของหลวงปู่มั่นก็อย่างหนึ่ง ความจริงในใจท่านก็อย่างหนึ่ง ความจริงมันคนละระดับกัน มันก็ไปยึดมั่นว่าเป็นความจริงไป ติดอยู่ ๕ ปี

เราทำอย่างไรมันจะเอาออกมา ไ้โฮ! ต้องสับต้องโขกกัน ไ้โฮ! ทำกันเต็มที่ สัมผัสกันตลอดเวลาเพื่อแก้ไขให้ได้ เพื่อดึงออกมาให้ได้ เพื่อแก้ทิฏฐิ เพื่อความเห็นให้ เห็นถูกต้อง แล้วเวลาท่านออกมาได้ ไ้โฮ! มันไปใหญ่เลย

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ เวลาปัญญา ปัญญาที่เตลิดเปิดเปิง พอปัญญาเตลิดเปิดเปิง ขึ้นไปหาท่าน บอกว่า “ให้ออกใช้ปัญญาๆ ตอนนี้ก็ออกใช้แล้วนะ ออกใช้จนไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย ไ้โฮ! นอนไม่ได้เลย”

“นั่นแหละไอ้บ้าสังขาร”

ก็ยังคงเถียงนะ แต่เถียงแล้วมาระลึกได้ไง อ้อ! เดียวก็เหมือน ๕ ปีอีกแหละ มันแหงใจ มันไม่กล้า พอจะเถียงไปมันก็แหงแล้ว เพราะอะไร เพราะมันผิดพลาดมาเยอะ มันผิดพลาดมาเยอะ แต่คำว่า “ผิดพลาด” ผิดพลาดมันมีธรรมะที่ปฏิบัติมา กายกับใจแยกออกจากกัน มันมีคุณธรรมหนุนอยู่ไง พอมีคุณธรรมคุ้มครอง มันก็คิดว่านี่คือนิพพาน มันไม่ใช่ผิดพลาดลงมาจนเป็นปฏิกุณอย่างเราจนทุกขียากขนาดนี้ มันผิดพลาดมาขนาดไหน มันมีธรรมะขั้นสองรับไว้ มันก็ว่านี่นิพพานๆ แล้วใครมันจะสามารถแก้ไขได้ สามารถที่จะเอาออกมาได้

ที่นี้พอเอาออกมาได้ มันระลึกถึงบุญคุณไง แล้วพอออกมาการใช้ปัญญาๆ หลวงปู่มันท่านก็ป่วยหนัก แล้วท่านก็เสียไป แล้วใครจะแก้เราละ ไปร้องให้ ไปนั่งร้องให้อยู่ปลายท่านะ ท่านเล่าเอง ไปนั่งร้องให้ เราฟังท่านพูดที่ไรเราก็น้ำตาจะไหลทุกที

น้ำตาจะไหลเพราะมันคิดถึงหัวใจ คิดถึงของคนที่มีที่พึ่ง คิดถึงหัวใจที่มันบ้านแตกสาแหรกขาด ครูบาอาจารย์เราเพิ่งนิพพานไป แล้วมันไม่มีทางไป หลวงปู่มันท่านก็นิพพานของท่านไป ท่านก็เหนียวรั้งธาตุขันธ์ของท่านไว้เพื่ออายุ ๘๐ นะ ไม่เกิน ๘๐ นะ ไม่เกิน ๘๐ นะ ท่านก็เหนียวรั้งชีวิตของท่านไว้เพื่อจะสร้างศาสนทายาท ท่านพูดกับพระนะ “หมุ่คณะให้ปฏิบัติมานะ แก้จิตมันแก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ”

ท่านรักษาชีวิตมาเพื่อจะแก้หัวใจ แก้ลูกศิษย์ที่ปฏิบัติติดข้อง ท่านอยากจะแก้ ท่านเหนียวรั้งชีวิตไว้ก็เพื่อแก้ไข เพื่อเป็นผู้ชี้แนะ แล้วถึงเวลาที่สุดแล้วมันเหนียวรั้งไว้ไม่ได้ หมดอายุขัย ท่านก็ต้องนิพพานไป

คนที่นิพพานไป คนที่รู้ที่อยู่ว่าลูกศิษย์เรายังติดอยู่ แล้วลูกศิษย์เรามันจะสร้างประโยชน์กับโลกมาก เพราะท่านเป็นคนพยากรณ์เอง “ต่อไปนะ หมุ่คณะให้ฟังมหานะ มหาดีทั้งนอกทั้งในนะ จะได้ประโยชน์นอก คือว่าสังคมจะได้ประโยชน์จากมหานี้มาก ใน ในคือธรรมะ ผู้ที่จะอาศัยจะได้ฟังจากมหานี้มาก มหาดีทั้งนอกทั้งใน หมุ่คณะจำไว้ นะ ถ้าผมตายไปแล้วให้ฟังมหานะ มหาดีทั้งนอกทั้งใน”

แล้วคนที่จะให้คนอื่นพึ่งมันต้องมีวุฒิภาวะ มีคุณสมบัติพร้อม แล้วพยายาม ผู้ที่จะปลุกปั้น ฟังสิ หัวใจของคนที่จะปลุกปั้นคนมาเป็นผู้นำของคน แล้วท่านต้องนิพพานไปก่อน คิดดูซิว่าในใจคิดอย่างไร นี่พูดถึงในใจคิดแบบเรานะ

แต่เขาก็เถียงนะ เวลาพูดไปอย่างนี้ “หลวงพ่อย่าอวดดี หลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ท่านไม่ติดอะไรหรอก ท่านนิพพานไปด้วยความสุขสงบ หลวงพ่อเจ้าก็เจ้าการไปเองคนเดียว หลวงพ่อนี่ยุ่งมากเลย พระอรหันต์นิพพานไป ท่านก็มีความสุขของท่านไปแล้ว แล้วมันเกี่ยวอะไรกับผู้นำ?”

ก็คิดแบบโลกไง ถ้าคิดแบบธรรม เห็นไหม เราคิดแบบธรรม เพราะเราฟังเวลาท่านพูดว่าท่านไปนั่งร้องไห้ที่ปลายเท้าหลวงปู่มัน แล้วคิดดูสิ เวลาเราฟังประวัติครูบาอาจารย์มา ท่านทุกข์ท่านยากมาขนาดไหน เวลาท่านทุกข์ท่านยากมาขนาดไหน แล้วหลวงตาท่านพูดนะ ตอนที่ท่านจะไปอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาไป ท่านเนตรๆ ท่านบอกว่าที่ว่าไปถามว่ามาจากไหน

“มาจากหลวงปู่มัน”

“อู๊ย! หลวงปู่มันท่านคุณนะ ท่านไล่ออกเลยนะ ท่านไม่ให้ใครอยู่นะ”

ท่านคิดขึ้นมาในใจเลย ท่านอยากไปดูกับตา ใ้เสียงร่ำลือก็เป็นเสียงร่ำลือ เห็นไหม โลกธรรม ๘ เสียงร่ำลือ จะไปเห็นกับตา พระอรหันต์ที่จะทำร้ายคน พระอรหันต์ที่จะลำเอียง พระอรหันต์ที่จะไปจับผิดคนอื่น มันเป็นไปได้ อยากจะไปดูว่าพระอรหันต์ท่านวินิจฉัยอย่างไร ก็เข้าไปหาท่าน พอเข้าไปก็บึ้ง! หงายท้องเลย ผมหงายท้องเลย

แต่หงายท้อง มันก็กลับไปแสบวก หงายท้องด้วยเหตุด้วยผล หงายท้องโดยที่ไม่มีสิ่งใดโต้แย้งได้ว่าสิ่งที่พูดออกมานี้เป็นมารยาสาไทย ท่านพูดออกมาเป็นข้อเท็จจริงทุกคำ หลวงปู่มันพูดออกมาเป็นข้อเท็จจริงทุกคำ

แต่เพราะความบกพร่องของเรา เราอยู่กับสังคมที่พูดโดยสามัญสำนึก พูดโดยมารยา พูดโดยการเอาอกเอาใจกัน แต่พอเราไปเจอพระอรหันต์พูด ท่านพูดตรงๆ เวลาไปเจอหลวงปู่มัน ท่านคิดบวกเลย มันเป็นข้อเท็จจริง มันไม่มีสิ่งใดโต้แย้ง เห็นไหม กลับเคารพกลับบูชา

นี่ไง เวลาเราไปเจอครูบาอาจารย์ที่ท่านบอกท่านสืบ ถ้ามันเป็นคุณประโยชน์ เขามีแต่เคารพ เขามีแต่บูชา เขาจะเห็นเป็นคุณงามความดี

ไอ้พวกเราไม่ใช่ละ โอ้ย! ดุมาก ดุมาก ไปให้ไกลๆ เลย ไม่เข้าไปใกล้เลย นุ่น ไปอีกซีกหนึ่งเลย แล้วก็นุ่น พระอรหันต์อยู่นุ่น เวลาตายไปแล้ว “อาจารย์ผมๆ ผมเคยศึกษากับท่านมา” พุดไปอีกอย่างหนึ่งเลย

เวลาท่านพุด เราจะพยายามจินตนาการถึงความรู้สึก ความรู้สึกของคนที่มีนโยหยา แล้วมันต้องพลัดพราก แล้วตัวเองก็ยังไม่มึจิตใจที่สมบุรณ์พอ ไปนั่งคร่ำครวญ อยู่ปลายเท้า สุดท้ายแล้วพยายามทบทวนคำสอนของท่าน ท่านสั่งไว้ว่า “เวลาผมตายแล้วนะ ถ้าไม่มีที่พึ่ง ให้พุทโธ อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ จะไม่เสีย”

คำว่า “จะไม่เสีย” ถ้าเราไม่ยึดผู้รู้ ไม่ยึดพุทโธไว้ เวลากิเลสมันครอบงำแล้วมันจะจินตนาการไป นิพพานร้อยแปดพันเก้า นิพพานช้านิพพานชากอยู่อย่างนั้นนะ มันไม่มีข้อเท็จจริงใจ ท่านถึงบอกว่า อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ อย่าทิ้งสามัญสำนึกของเรา อย่าทิ้งสิ่งที่เราจะสร้างสติขึ้นมา รักษาตรงนี้ไว้จะไม่เสีย

คำว่า “จะไม่เสียๆ” แต่มันก็ไม่เจริญ ถ้ามันไม่เสีย มันก็ไม่เสียหายไป แต่ถ้ามันจะเจริญ มันต้องมีปัญญา มันต้องมีศีล มีสมาธิ ปัญญาขึ้นไป แต่ในเมื่อจะไม่ได้อยู่คอยดูแลแล้ว ก็เสี่ยงไว้ “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ” แล้วไอ้ผู้ที่รับฟังมันก็เศร้าใจ

นี่เรารำพันมาซะไกลเลย เพราะเขาถามปัญหา เขาไม่ได้ถามเรื่องหลวงปู่มัน แต่ปัญหานี้มันจะเกี่ยวเนื่องกันแบบนี้ เกี่ยวเนื่องกันที่วิธีการรักษาใจใจ เราจะรักษาจิต จิตนี้รักษายาก หลวงปู่มันพุดประจำ แล้วมันก็กินใจเรามาก จิตมันแก้ยากนะ จิตมันแก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ การแก้จิต จิตมันเป็นได้หลายหลาก จิตเป็นความมหัศจรรย์มากนะ จิตนี้เป็นได้ทุกๆ อย่างนะ จิตเป็นได้ทุกอย่าง เป็นมนุสสเปโต มนุสสเทโว เป็นเทวดา เป็นพรหม เป็นได้หมดเลย เป็นเดรัจฉาน เป็นเปรต เป็นผี เป็นได้หมดเลย จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้เป็นได้ทุกอย่าง แล้วเราจะแก้วะ เราจะแก้วะ

แล้วคนแก้จิตที่ไหนล่ะ

ที่นี่พอจะแก้จิต เราแก้กันไม่ได้ เราแก้กันไม่ได้ เราภาวนาไป เราไม่มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ดี เราก็กลัวท่าน เราก็กไม่กล้าเข้าไปใกล้ท่าน เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา มันก็จะล้มลุกคลุกคลาน

เราจะบอกเลยว่า การแก้จิต การรักษาจิตนี้รักษาขาก ถ้ารักษาขาก ครูบาอาจารย์ท่านรักษา ท่านถึงต้องมีวิธีการของท่าน ท่านมีข้อวัตรของท่าน ท่านไม่ให้คลุกคลีกัน ท่านให้รักษากัน ถ้าไม่คลุกคลีกันแล้วพยายามปฏิบัติขึ้นมา

ถ้ามันปฏิบัติได้ จากทารกมันก็เป็นคนขึ้นมา เป็นวัยรุ่นขึ้นมา จากวัยรุ่นเป็นคนที่มีอารมณ์รุนแรง ถ้ามีประสบการณ์ขึ้นไปมันก็จะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ไป ผู้เฒ่าผู้แก่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมามากเขาจะอ่านเกมออก เขาก็จะไม่เป็นเหยื่อของใคร จิตใจมันก็ต้องพัฒนาเป็นอย่างนี้

ถ้าจิตใจมันพัฒนาเป็นอย่างนี้ ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านก็คอยรักษา ถ้าเรากรรมฐานเราเรียกพ่อแม่ครูจารย์ เป็นทั้งพ่อทั้งแม่ เพราะเลี้ยงดูเรามา เป็นทั้งครูเป็นทั้งอาจารย์

พ่อแม่เราก็เลี้ยงเรามาเท่านั้นนะ แล้วก็ส่งไปเรียนโรงเรียน พ่อแม่ก็เลี้ยงแต่ตัวมา หัวใจเราต้องพัฒนาขึ้นมา

นี่เลี้ยงทั้งตัวนะ เลี้ยงทั้งอาหาร เลี้ยงทั้งวิชา จิตภาวนาผิดภาวนาถูก ดักหน้าดักหลัง ไปไม่รอดหรอก ต้องฟังท่านหมดแหละ ถ้าฟังท่านหมด มันก็จะเข้ามาตรงนี้ เข้ามาคำถาม

คำถามว่า “หนูปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ ปล่อยปละละเลย พอปล่อยปละละเลย ผลของมันเวลามันถอยหลังก็ยังไม่รู้ว่าถอยหลัง ต่อเมื่อมันเกิดปัญหา มันเกิดปัญหากระทบที่ทำงานถึงได้มาคิดได้ว่ามันทุกข์มากๆ”

แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญา มันแยกได้ บอกว่าคนตั้งสติไว้ ถ้าทำสมาธิได้ ถ้าไปเห็นกาย เห็นกายเพราะจิตมันจริง เห็นกายมันก็เป็นวิปัสสนา

แต่คนเราไม่มีสติ สติเราก็ระลึกลึกเอา สติเราก็เคลมเอาว่าเป็นสติ แล้วพอมันว่างๆ ก็ว่าเป็นสมาธิ พอไปนั่งสติปัฏฐาน ๔ บอกว่าปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ด้วยเกลียดตัวอยากกินไข่ ถ้าทำพุทโธไปแล้วมันจะเป็นสมาธิ จะเป็นสมถะ มันจะเกิดนิมิต มันจะไม่ได้ประโยชน์ เขาจะใช้ปัญญาไปเลย พอใช้ปัญญาไปเลย ปัญญามันเป็นโลกีย์ ปัญญา ปัญญาจากสมถะ ปัญญาจากประสพการณ ปัญญาจากปฎิภาณไหวพริบ

ปัญญาจากปฎิภาณ จากความรู้ของตัว มันก็ดี จิตมันเป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้มหัศจรรย์นัก ถ้าคิดได้อย่างนั้นก็เป็นคนดี คนดีคิดดีๆ ทางโลกคนที่คิดดีทำดีก็เป็นคนดี

นี่ก็เหมือนกัน พอเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เราก็ตรึกในปัญญา มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา แต่มันมีจิต มีความรู้สึกใจ จิตคือความรู้สึกมันหนุนขึ้นมา หนุนความคิด “ไอ้โฮ! พระอรหันต์เป็นอย่างนี้เอง” เวลามันคิดขึ้นมาจะ “ไอ้โฮ! พระอรหันต์มีอารมณ์เป็นอย่างนี้เอง”...ก็อารมณ์ มันไปคิดในธรรมะของพระพุทธเจ้า นี่อารมณ์ ปฎิภาณใจ

มันคิดไป มันตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้า แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะมีอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเรา นะ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา นี่มันเป็นของสาธารณะ เพราะเราเกิดมาในวัฏฏะก็เป็นสาธารณะเหมือนกัน

เราเกิดจากเวรจากกรรมมา เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ก็เกิดเป็นมนุษย์ได้ มนุษย์ก็เกิดตายเหมือนกันหมด มนุษย์เป็นญาติกันโดยธรรม เกิดมามีกายกับใจ ต้องหาอยู่หา กินเหมือนกัน นี่มันเท่ากันหมด แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เพื่อมนุษย์ทั้งหมด แล้วเราก็ไปศึกษามา แล้วเราจินตนาการมา มันก็เป็น “ไอ้โฮ! พระอรหันต์เป็นอย่างนี้เอง” พอมันเสื่อม พอมันกระทบ อ้อ! เราทุกข์ พอมันเสื่อม

พอมันเสื่อม ความเสื่อม จิตมันไม่มีหลัก พอจิตไม่มีหลัก ไปกระทบ มันไม่มีหลัก มันจะกระทบอะไรละ ก็กระทบกิเลสใจ มันก็กระทบกับตัณหา ตัณหาคือการคาดหวัง อยากได้ อยากให้มันเป็นอย่างที่เรที่ตั้งใจ ทำงานแล้วก็ประสบความสำเร็จทั้งหมด ทำสิ่งใดแล้วก็ต้องหวังผลประโยชน์ทั้งสิ้น มันคิดของมันตลอด นี่คือกิเลส

ฉะนั้น พอจิตมันเสื่อม พอกิเลสมันไปกระทบ กระทบกับความหวัง ความจินตนาการ ความต้องการ ความอยากได้ของตัวเอง แล้วไม่สมความปรารถนา ทุกข์ ทุกข์มาก ๆ

แต่ถ้าเราพยายามรักษาใจของเรา พุทโธๆ จิตมันสงบขึ้นมา ตัดหาความทะยานอยากมันโดนครอบคลุมครอบงำไว้ด้วยสติ กำหนดพุทโธๆ จิตมันสงบ พอจิตสงบนะ จิตมันเป็นธรรม สัมมาสมาธิมันเป็นธรรม สิ่งใดถ้ากระทบ ถ้ากระทบ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง คำว่า “เป็นอนิจจัง” จะไม่มีสิ่งใดสมความปรารถนา เพราะมันเป็นอนิจจัง ถ้าทำได้อะไรดี มันก็เป็นผลตามความปรารถนา ถ้าทำแล้วมีความผิดพลาด มีสิ่งใดคลาดเคลื่อนไป อันนั้นมันก็เป็นเหตุเป็นผลของเขา มันมีสติ มันมีสมาธินะ มันกลั่นกรองมันคัดแยก อารมณ์อย่างนี้มันไม่กระทบใจ อารมณ์อย่างนี้มันไม่กระทบจิตรุนแรง ความทุกข์นั้นมันก็ไม่เกิดขึ้น

มันก็เกิดขึ้น คำว่า “เกิดขึ้น” คือเหตุการณ์มันเกิดขึ้น แต่มันไม่กระทบใจจนรุนแรงเกินไป เพราะเรามีสติ มีสมาธิเป็นเครื่องรองรับ แต่ถ้าพอสมาธิมันเสื่อมลง มันกระทบกับตัณหา กระทบกับสมุทัย กระทบกับความคิดเราใจ มันไม่ได้กระทบกับธรรม ธรรมไม่สามารถเข้ามามีแรงกระแทกได้ ถ้าธรรมะไม่เข้มแข็งกระแทก พอมันมากระแทกแล้วมันถึงได้ทุกข์ใจ

ถ้ามันทุกข์ นี่ขนาดว่าตบะธรรมนะ บำเพ็ญเพียรตบะธรรม มันก็เป็นเครื่องอยู่เครื่องอาศัย เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าใครทำสมาธิได้ เหมือนมีบ้านมีเรือนได้อาศัย ถ้าใครไม่มีสมาธิ ใครทำสมาธิไม่ได้ เหมือนคนไร้บ้าน

คนไร้บ้านต้องนอนกลางดิน กินกลางทราย ต้องนอนกลางถนน ต้องนอนตากแดด อะไรรบกวนก็รุนแรง จิตมันไม่มีสมาธิ มันก็ไม่มีบ้าน ไม่มีที่พัก อะไรรบกวนมันก็กระทบรุนแรง มันก็ทุกข์อย่างนี้ไง

“พอจะรู้ตัวขึ้นมา ก็ต่อเมื่อมันเสื่อมไปแล้ว แล้วพอจะกลับมาปฏิบัติ มันก็เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาอีก แล้วเวลามันไม่ปฏิบัติ อยู่ห่างธรรมะคำสอน ทุกข์มันจะผุดขึ้นมาเรื่อยๆ เลย ทุกข์มันจะผุดขึ้นมาเรื่อยๆ”

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ ถ้าทนได้ ทุกข์ก็ไม่มี ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์มันมีอยู่แล้วนะ ความไม่พอใจ ความขัดใจนี่คือทุกข์ แต่ถ้ามันมีสมาธิ มันมีสมาธิ มันทนได้ ทุกข์มันก็ไม่

ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ พอทนอยู่ไม่ได้ มันก็กด มันก็กดทับ เพราะเราทนไม่ไหว ยิ่งทนไม่ไหวมันยิ่งกดทับ พอยิ่งกดทับ มันก็ยิ่งใหญ่ขึ้นโตขึ้น ยิ่งกดทับใหญ่เลย

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แต่เราไปละที่สมุทัยไป พอละที่สมุทัย ทุกข์มันเป็นอย่างนั้นเอง ทุกข์มันเกิดขึ้น ทุกข์เป็นอริยสัจ

คำว่า “ทุกข์เป็นอริยสัจ” นี่ เกิดมาต้องหายใจใหม่ อยู่ในท้องพ่อท้องแม่ก็หายใจทางสายสะดือ พอคลอดออกมา หมอตัดสะดือเลย ผัวะ! แว้ๆ ร้องให้ เออ! รอดแล้ว มันต้องหายใจด้วยตัวเองไง การที่หายใจด้วยตัวเอง

นี่ก็เหมือนกัน หายใจเป็นทุกข์ใหม่ เป็นหวัดเป็นไอเป็นทุกข์ใหม่ ทุกข์มันเป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ในเมื่อมันมีผลกระทบ มันมีภพ ภาวสวะ มีภพ มีการรับรู้ มีทุกข์ทั้งนั้นนะ เพียงแต่คนมีปัญญาวางทุกข์ได้

คนมีปัญญา ทุกข์มันเป็นสัจจะ ทุกข์เป็นความจริง แต่ไม่มีสมุทัยไป ตัณหาไป ไม่มีตัณหาที่คาดการณาคาดหมายไป หวังต้องการไป ถ้ามีหวังต้องการ นี่สมุทัย ถ้าติดสมุทัย ทุกข์ตัวเบ้อเริ่มเพิ่มเลย

แต่ถ้าเรา ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์เป็นความจริง สมุทัยควรละ สมุทัยควรละก็ละ ตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาคือกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เป็นสมุทัย ละที่สมุทัย ละที่ความคิดเราอยากได้ออยากดี อยากให้เป็น ละ ละตรงนี้ ถ้าละตรงนี้ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ นิโรธ เปาหมดเลย วางหมดถ้าเกิดนิโรธ

นี่เป็นปัญญาอบรมสมาธินะ ยังไม่ได้วิปัสสนาอะไรหรอก วิปัสสนาไปมันจะรู้จะแจ้ง พอวิปัสสนาไป มันเป็นอริยทรัพย์ อริยภูมิ ภูมิที่สูงส่งกว่านี้

อันนี้เราพูดกันสามัญสำนึกของมนุษย์ พูดกันถึงภพภูมิของมนุษย์ ไม่ได้คุยกันด้วยภพภูมิของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้าจะไปมากกว่านี้ไง ถ้าไปมากกว่านี้ นี่มันเป็นความจริงขึ้นมาไง ถ้าความจริงขึ้นมาเนะ เรากลับมาปฏิบัติ

สิ่งที่ผู้ถาม เวลาถามมา คนถามมาส่วนใหญ่แล้วจะเสียดายเวลา เสียดายเวลา เสียดายสิ่งที่ล่วงมาแล้ว แต่ถ้ามาคิดได้นะ ชาติที่แล้วเราไม่รู้เราทำอะไรมา แล้วเกิดมาก็ภพก็ชาติ

ถ้าบอกว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลาย การเกิดการตายที่ผ่านมามันมากมายมหาศาล ฉะนั้น เวลาที่เราพลั้งเผลอไป เวลาที่เราผิดพลาดไปในชีวิตนี้มันแค่เล็กน้อย

แต่ถ้าเราคิดอย่างนี้ปั๊บ เราคิดว่า โอ้โฮ! ปฏิบัติมาจนปานนี้ แล้วก็สิ้นไร้ไม้ตอก ไม่ได้อะไรเลย มีแต่ความทุกข์ความยาก เราเสียดายใจ เราเสียดายความที่เราลงทุนลงแรง เราพยายามทำมาไง เพราะเราไปเสียดายตรงนี้ เห็นไหม เพราะคำว่า “เสียดายตรงนี้” มันก็ทำให้เราเข้าอ่อน ทำให้จิตใจเราอ่อนแอ ทำให้เรามีแต่ความทุกข์ความยาก อมทุกข์ต่อไป

แต่ถ้าเราคิด เราจะพูดให้เห็นว่า บุปเพณิวาสนานุสติญาณ อดีตชาติ ชาติที่ทำอะไรมามันมากไปกว่านี้ไง ถ้าเราคิดได้อย่างนี้นะ มันก็เป็นสตๆ ร้อนๆ คือเป็นปัจจุบันขณะนี้ ถ้าเป็นปัจจุบันขณะนี้ เราจะเริ่มกลับมาฟื้นฟู กลับมาปฏิบัติมันก็ไม่ค่อยใจใง มันทำได้ มันทำได้ ถ้ามันทำได้มันก็เป็นประโยชน์ได้

อย่าไปคิดน้อยใจว่าที่ทำมาแล้ว ลงทุนลงแรงมาเยอะ ปฏิบัติมานี้ ถ้าเอาเหงื่อใส่ปั๊บไว้มันคงหลายปั๊บแล้วละ อู๋! เสียดายๆ...ไม่ต้องไปเสียดายมัน พระโพธิสัตว์ทำมามากกว่านี้ สิ่งที่ทำมากก็คือประสบการณ์นั้นแหละ อย่าไปเสียดายใจ

ถ้าไปเสียดาย โอ้โฮ! ทำมาขนาดนี้แล้ว จะเอาตรงนั้นเป็นต้นทุนเลย แล้วก็ต้องเอามาทบทวนทบทวน ดอกเบี้ยจะเอาให้ได้เดี๋ยวนั้นเลย...ทำอย่างนี้มันยังทำให้เกิดค้นหาซ้อนค้นหา คือกิเลสซ้อนกิเลส ความอยากซ้อนความอยาก แล้วซ้อนไปซ้อนมาเราจะทำดี กลายเป็นว่าไปหลงกลกิเลสหมดเลย ไปหลงกลครอบครัวมารเลย

วางไว้ แล้วเราเริ่มต้นของเราใหม่ ทำของเราใหม่ไร ทำของเราใหม่ก็อยู่ที่วาสนา
ของเรา ถ้าทำได้นะ

เขาบอกว่าเวลาจะกลับมาปฏิบัติใหม่ เขาบอกว่า “เมื่อนึกได้ก็ห่างจากการ
ปฏิบัติไปอย่างมาก ถ้าปฏิบัติอยู่ คงไม่แพ้ขนาดนี้ ตอนนี้น้ำมันจะดีขึ้น แต่ก็ป่วยเสียแล้ว
ลูกก็ต้องเยียวยาตัวเองไปก่อน”

ไอ้คำว่า “เจ็บไข้ได้ป่วย” เวลาคนปฏิบัติจะมาถามว่าควรทำอย่างไร เวลาปฏิบัติ
ไปแล้วมันมีสิ่งใดมันตกทุกซั้ได้ยาก

เราบอกว่า ถ้าเอาความจริงกัน เวลาเราแนะนำ เราแนะนำด้วยข้อเท็จจริง คือ
แนะนำให้รู้เท่าทันกิเลสนะ บอกว่า ถ้าเราไม่แน่ใจว่าร่างกายเราสมบูรณ์ไม่สมบูรณ์ ไป
หาหมอเลย ให้หมอเช็คหมดเลย บอกว่าสมบูรณ์ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คราวนี้กิเลสอย่า
หลอกกณะ เพราะหมอบอกแล้วว่าไม่เป็นไร

ไม่อย่างนั้นมันงงไป พอละนั่งที่ไร โอ้ย! จะปวดขาปวดแข้ง โอ้ย! เดี่ยวจะเป็นไอ้
นั่นเดี๋ยวจะเป็นไอ้นี้ ถ้าไม่แน่ใจ ไปหาหมอเช็คร่างกายเลย พอเช็คร่างกายเสร็จแล้วจบ
แล้ว ร่างกายสมบูรณ์ กิเลส มึงอย่าหลอกกณะ กิเลสอย่าหลอกกณะ พอไปนั่ง ถ้ามันเจ็บ
เจ็บก็ต้องสู้กัน เป็นอะไรก็สู้กัน เพราะเราไม่ได้เป็นอะไรเลย ร่างกายสมบูรณ์ กิเลสอย่า
มาหลอก

ถ้าไม่ไปให้หมอตตรวจก่อนนะ “ไอ้โฮ! น่าจะไม่สบายนะ พุงนี้เข้าจะลุกไม่ไหว
โอ้ย! ถ้านั่งอย่างนี้ไป ขานี้พิการแน่ๆ เลย” มันอยู่ยวันยังค้ำเลย แล้วคนก็มาหาคะ
“หลวงพ่อ เวลาปฏิบัติอย่างนี้เป็นอย่างนี้ๆ ทำอย่างไร”

ไปหาหมอๆ ไปหาหมอเลย

ถ้าเราพูดไป เราจะพูดเรื่องกิเลส กิเลสเป็นนามธรรม พอกิเลสเป็นนามธรรม พอ
เราคิดถึงกิเลสเป็นนามธรรม แต่เราจะคิดเป็นรูปธรรม คิดเป็นวิทยาศาสตร์ ถ้า
วิทยาศาสตร์ มันก็โดยธรรมชาติของมัน คนถ้าลองนั่งแล้วเลือดลมมันเดินไม่สะดวก มัน
ก็มีการมีนชาแน่นอน เรานั่งสมาธิหลายๆ ชั่วโมง มันเป็นไปได้อย่างไรที่มันจะไม่เจ็บไม่

ปวด มันเป็นไปแน่นอนอยู่แล้ว ถ้าเป็นแน่นอนอยู่แล้ว มันเป็นโดยการนั่งสมาธิ มันไม่ได้เป็นไปด้วยการเจ็บไข้ได้ป่วย

แต่เราก็ไปคิดถึงการเจ็บไข้ได้ป่วยเอามาเทียบเคียงไง เราคิดทางวิทยาศาสตร์ด้วย คิดไปถึงกรรมะด้วย แล้วเวลาจะบอกให้เท่าทันกิเลสนะ “หลวงพ่อนี้พูดอะไรไม่มีเหตุผลเลย ไปหาหมอ หมอก็บอกแล้ว”

ในเมื่อเราทำตัวอย่างนี้มันก็ต้องเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่แล้ว แล้วเขาให้ทำอย่างไรล่ะ เขาให้เข้าฟิตเนสไง เขาให้ทำให้ร่างกายแข็งแรง ร่างกายแข็งแรง จิตใจอ่อนแอหรือเปล่าล่ะ

นี่พูดถึงเวลาใครมาจะบอกว่าทำอย่างไร มันเจ็บไข้ได้ป่วย

เวลามันจะเจ็บจะปวดอะไรเพราะมันอ่อนแอ พอมันอ่อนแอ เราจะพูดเป็นนามธรรมก็จะว่า อู้ฮู! ตอนนี้นะ เวลาพูดถึงกรรมะ เขาจะพูดเป็นสองประเด็น ประเด็นหนึ่ง ถ้าคนเห็นว่าเป็นประโยชน์ เขาจะเห็นเป็นประโยชน์

แต่คนที่พอเห็นไม่เป็นประโยชน์เขาจะบอกว่า “อู้ฮู! กรรมฐานต้องปฏิบัติเข้มข้นขนาดนั้นเชียวหรือ อู๋! ถ้าอย่างนั้นเราไม่ปฏิบัติดีกว่า อู๋! ทุกข์ขนาดนี้ไม่กล้าสู้ กรรมฐานต้องปฏิบัติเข้มข้นอย่างนั้นหรือ เราปฏิบัติทางอื่นดีกว่า ไปนั่งอยู่ในห้องแอร์เลย เขาติดห้องแอร์ให้” คิดไป นี่กิเลสมันเข้ายุคเหย่ยอย่างนี้เรื่อยเลย แต่คนโดยทั่วไปไม่รู้ว่านี้กิเลสมันยุเหย่ยนะ

แต่ถ้าถ้าเป็นนักปฏิบัติธรรมเขาจะรู้เลยว่านี่กิเลสมันยุเหย่ย แล้วสิ่งใดที่พูดแล้วกิเลสมันฟังแล้วปลื้มใจ กิเลสมันฟังแล้วมันชื่นชม นั่นนะเขาคุยกันเรื่องกรรมะอย่างนั้นนะ กรรมะที่กิเลสมันตบมือให้ กรรมะที่กิเลสมันโยนบ่วงให้ โยนบ่วงให้เลยว่าเ็งคิดได้แค่นี้ เ็งทำได้แบบนี้ แล้วเ็งว่าเ็งเป็นการปฏิบัติธรรม แล้วเขาก็ชื่นชมกันนะ

แล้วพอเวลาบอกว่า “อู้ฮู! กรรมฐานจะปฏิบัติขนาดนั้นเชียวหรือ”...ไปหมดเลยไปเกลี้ยงเลย แล้วไอ้ที่จะปฏิบัติจริงๆ เหลือสองคน เหลือสองคน ไอ้พวกนั้นไปเกลี้ยงเลย

ฉะนั้น เวลาจะพูดอะไรรุนแรงไป มันก็จะเข้าทางเขา “ต้องอย่างนั้นๆ นะ” ทุกคนรำลือเลยนะ อู๋ฮู! หลวงพ่อเคร่งครัดมาก เขามาหาเรานะ “อู๋ฮู! เขาบอกหลวงพ่อนี้เคร่งครัดมาก”

หา? ภูนี่นะเคร่งครัด ตอนนี่ภูกำลังสำมะเลเทเมากับพวกมึง อย่างนี้เคร่งครัดหรือ เขาบอก “อู๋ฮู! หลวงพ่อนี้เคร่งครัดมากเลย”

เพราะว่ามันพูดอะไรก็แล้วแต่นะ ถ้ากิเลสมันชอบ กิเลสมันชื่นชม มันจะไปทางนั้นหมดแหละ แล้วเราจะเอาจริงเอาจังขึ้นมามันก็บอกว่าอู๋ฮูๆ เพราะกิเลสมันกลัว กิเลสมันกลัวโดนจำกัดวง กิเลสมันกลัวโดนตรวจสอบ กิเลสมันกลัวโดนคนเข้าไปเทียบเคียงมัน มันไม่ยอมให้ใครเข้าไปใกล้ตัวมันไง มันก็บอก “อู๋ฮู! ต้องขนาดนั้นเชียวนะ หรือ แต่ถ้าปฏิบัติแบบเรานี่ โอ้ย! สบาย อย่างนี้ดี โอ้โฮ! นี่วิทยาศาสตร์ ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีน้ำเย็นคอยดื่มตลอด มีห้องแอร์ด้วย เดินกันก็มีเพื่อนฝูงทักทายกัน ปฏิบัติก็ โอ้โฮ! มีรถหวอนำหน้าเลย อู๋ฮู! สบายๆ ปฏิบัติอย่างนี้สุดยอดเลย โอ้โฮ! กรรณฐานมันลำบาก กรรณฐานปฏิบัติยุ่งมากเลย” นี่มันเข้าทางกิเลสหมดไป

มันเข้าทางกิเลส แล้วเวลามันจิตเสื่อม เวลาเราดีขึ้นมา เราก็รู้ใช้ใหม่ เวลาจิตเราดีขึ้นมา เราก็พอใจ เราก็มีความสุข สวรรค์ในอก นรกในใจ ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจึง รู้จำเพาะในหัวใจนั้น

คนทุกข์คนยากมากก็รู้ว่าทุกข์ยากมาขนาดไหน คนที่ปฏิบัติมาเขาก็มีธรรมโอสถเข้าไปเจือจางในใจนั้น เราทุกข์ของเรา แล้วทำไมไปเชื่อสังคมให้สังคมเขาเป่าหูละ อู๋ฮู! เขาอ่อนเลย พอร้อง อู๋ฮู! ได้เพื่อนแล้ว ภูมีเพื่อนแล้ว เพราะใจไม่สู้เหมือนภูนี่ เพราะใจภูก็ไม่เอาอยู่แล้ว พอมา อู๋ฮู! ไปด้วยกัน ไปจับน้ำเย็นกันดีกว่า ให้หลวงพ่อดูดไป ไม่เกี่ยว

แข็งจะเอาธรรมะ เอาสัจจะความจริง หรือจะเอาสิ่งที่กิเลสเชิดชู ถ้ากิเลสเชิดชูอย่างนั้น

ท่านมีชีวิตอยู่ยังเป็นเลย ท่านมีชีวิตอยู่นี้ เกสาของท่าน เล็บของท่าน ลูกศิษย์เอาไปเก็บไว้เป็นพระธาตุหมดละ แล้วไปเผาทำไมมันจะไม่เป็น มันเป็นส่วนเปอร์เซ็นต์ แต่ตอนนี้มันยังไม่เป็น มันไม่เป็นเพราะอะไร มันเป็นส่วนเฉพาะส่วน

ร่างกายของคน ดูลิ ไฟฟ้าเวลามันไป ไฟมันสม่ำเสมอตรงไหน เวลาไฟ ส่วนที่จะเป็น กลางหัวอกจะเป็นก่อน ส่วนบนนี่จะเป็น แล้วส่วนล่าง มันเป็นส่วนของมัน เพราะว่าธรรมชาติ ใจที่เป็นธรรมมันฟอก มันฟอกความเคลื่อนไหวของมัน มันฟอกไม่เท่ากัน มันจะไม่เป็นพริบเหมือนกันหมดหรอก ใจเป็นพริบเหมือนกันหมดนั่นมันพลาสติก

นี่มันเป็นด้วยคุณธรรม มันเป็นส่วนเปอร์เซ็นต์ แต่มันจะเป็นตอนไหน แล้วพระธาตุนี้ อธิษฐานของท่านไปอยู่กับใคร คนที่มีบุญมันก็เป็นเร็วใช่ไหม ใจคนที่ตอนท่านมีชีวิตอยู่ ใจโฮ! จาบจ้วงท่าน ทำร้ายท่าน แล้วจะให้มันเป็นพระธาตุ ไม่เป็นหรอก มันก็เป็นอธิษฐานอย่างนั้นนะ แต่ถ้าคนมีคุณธรรม คนมีความดี มันเป็นส่วนอยู่แล้ว

นี่พูดถึงว่าครูบาอาจารย์เราท่านชื่นชมคนที่ปฏิบัติจริงจัง แล้วมันจะได้ผลจริงใจ แต่เพราะพวกเรา เราเป็นกระแสโลก กระแสโลกอ่อนแอ กระแสโลกเอาแต่ความสะดวกสบายกัน แต่ก็อยากปฏิบัตินะ อยากได้ๆ แต่อยากได้ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ถ้าผู้ใดปฏิบัติธรรมไม่สมควร คือไม่สมควรมันอ่อนกว่า คุณสมบัติคุณค่านั้นเข้ากันไม่ได้ มันไม่มีหรอก

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะจะสถิตในใจของใจดวงนั้น ผู้ใดปฏิบัติด้วยความคาดหมาย ด้วยความดันเดา ด้วยความจินตนาการ ด้วยความอยากได้ กิเลสทั้งนั้น แต่คนเราปฏิบัติมันก็มีกิเลสมาด้วยทุกคนนะ ใจกิเลสนี้มันคอยทำให้เราผิดพลาด ให้เราได้รับรู้ แล้วเราก็จะแก้ไขของเราไป

ฉะนั้น เขาบอกว่า ถ้าเขาเจ็บไข้ได้ป่วย เพราะตัวเองก็เป็นหมอลอยู่แล้ว คนถามเป็นหมอลเหมือนกัน เขาบอกว่า “ตอนนี้ลูกก็ต้องเยียวยาตัวเองไปก่อน”

อ้าว! ก็เป็นหมอ ก็ต้องรักษาตัว รักษาตัวเสร็จแล้วเราก็ปฏิบัติของเรา เราปฏิบัติของเราเพราะอะไรรู้ไหม เพราะคำถามนี้ คำถามนี้มันดีตรงไหน ดีเพราะว่าเขาเคยมาคุยกับเราบ่อยๆ เพราะว่าเวลาที่เขาภาวนาดี เขาก็อีกเหิมมาก อีกเหิมจนคนอื่นปฏิบัติอ่อนแอหมดเลย เขาก็อีกเหิมมากนะ แล้วเขาว่าเขาปฏิบัติได้ด้วย แล้วเขาพยายามจะให้เรารับรอง เราก็บอกว่าต้องทำให้มากกว่านี้

เขาพยายามจะให้เรารับรอง แล้วตอนนี้เราไม่ต้องรับรองเลย เขียนมาฟ้องเลย ตอนนี้ไม่ต้องรับรอง มันจริงๆ เลย ฉะนั้น ฟันฟูตัวขึ้นมา

ไอ้ที่พูดก็เพราะเขาว่า “ขอกำลังใจครูบาอาจารย์ด้วยนะคะ เพราะไม่มีที่พึ่ง”

เพราะคำถามแค่ถามมาว่าเคยทำได้ แล้วคิดว่ามันมั่นคง แล้วเวลามันเสื่อมไปแล้ว เสื่อมยังไม่รู้ตัวนะ แต่เวลาที่ทำงานมันมีผลแล้ว ที่ทำงานมันมีปัญหา พอทุกข์จากงานนั้นถึงได้รู้ว่าตัวเองจิตเสื่อม

เพราะมีผลกระทบให้จิตใจมันทุกข์ ถึงเข้าใจว่าจิตเสื่อมแล้วหลงพอ แล้วหลงพอทำอะไรละ ขอกำลังใจหน่อย หลงพอ ทำอย่างไร

ผลกระทบ พอมันกระทบแล้วมันถึงได้รู้ว่าเสื่อม แต่ตอนก่อนหน้านั้นยังคิดว่าไม่มีอะไรกระทบ คิดว่าเราทำได้ๆ ใจ แต่เวลากระทบขึ้นมาแล้วรู้ตัว พอรู้ตัวขึ้นมา เสียใจ ถ้าเสียใจ อันนี้ขอคุยครั้งหนึ่ง เสียใจก็บอกว่า เมื่อก่อนจะให้หลงพอรับรองใจ แล้วถ้าเสียใจตอนนี้ ถ้ามันเป็นอย่างนี้บ๊อบ “ไอ้โฮ! หลงพอโกหก ไม่ไว้ใจหลงพอแล้ว ก็หลงพอรับรองว่าของฉันแน่นอนแล้วไง แล้วทำไมมันเสื่อมล่ะ ตอนนั้นจะมา หลงพอต้องรับรองๆ”

ถ้ารับรองไป ตอนนี้ “เอ้! หลงพอก็ไม่รู้เหมือนกันนะ รับรองเราได้อย่างไร มันเสื่อมหมดแล้ว”

มันย้อนกลับมาใจ ย้อนกลับมาที่เราวินิจฉัยมาแต่ต้น แต่เขาก็คิดไปอย่างหนึ่ง เราก็วินิจฉัยเป็นอย่างหนึ่ง วันนี้เขียนมาบอกเลย แล้วเราก็ให้กำลังใจอย่างนี้ ให้กำลังใจนะ เพราะว่าเวลาคิดถึงเรื่องนี้ต้องคิดถึงหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเวลาท่านพูดกับหลวงตา “ให้พระใหม่ๆ มันขึ้นมา ให้มันมีข้อวัตรติดหัวมันไป” หลวงตาใช้คำนี้

แต่ถ้าเราวิเคราะห์แล้ว “ติดหัวใจไป” ติดหัวใจคือติดความจำ ติดในหัวใจ ติดในจิตใต้สำนึก เราจะได้เอาสิ่งนี้มาหล่อเลี้ยงใจเราได้ เราจะได้เอาอย่างนี้มาเป็นแนวทางปฏิบัติได้ เห็นไหม

“ให้พระใหม่ ๆ มันขึ้นมา จะได้มีข้อวัตรติดหัวมันไป พระเก่า ๆ ไม่ต้องขึ้นมา”

คำนี้มันเป็นการทำนห้วงอนาคตของคณะสงฆ์ ทำนห้วงถึงอนาคต ทำนพูดอะไรไว้ ทำนวางข้อวัตรไว้ ทำนวางแนวทางไว้ อยากให้พระใหม่ ๆ มันได้รับรู้ จะได้ติดหัวใจมันไป อนาคตมันจะได้มีแนวทางปฏิบัติของมันไป ทำนห้วงอนาคตของคณะสงฆ์ แล้วหลวงตาทำนมาอย่า ๆ

หลวงตาทำนพูดอะไร เราก็อึ้งนะ แล้วเราก็อจินตนาการของเราไปไง เราถึงบอกว่าครูบาอาจารย์ทำนวางหลักเกณฑ์ไว้ก็เพราะตรงนี้ เพราะตอนที่ทำไปแล้วมันจะเสื่อม ทำไปแล้วมันจะมีปัญหา ทำนก็ห้วงอนาคต ห่วงนักปฏิบัติเราให้เราเข้มแข็ง

ฉะนั้น เวลาเสื่อมแล้ว ระลึกถึงครูบาอาจารย์แล้วมันจะซาบซึ้ง มันเป็นอย่างนี้เอง ทำนถึงได้เคร่งครัด มันเป็นอย่างนี้เอง ทำนถึงได้ดำเรา ทำนดำเราก็อเพราะเหตุนี้แหละ เหตุกล้วเราเสื่อมนี้ ที่ทำนดำ ทำนดูทำนแล ก็เพราะมันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็นอย่างนี้เอง เสื่อมแล้วจะได้รู้ถึงคุณของท่าน เอวัง